

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สิทธิชุมชนในการได้รับการคุ้มครองและเยียวยาจากปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายหลังศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด : ศึกษากรณีชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าชีวมวล
ชื่อผู้เขียน	วชิรพงศ์ พลอยแหวนรัตนนา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาถึงปัญหาการรับรองตัวตน สิทธิในการฟ้องคดีของชุมชนและการเยียวยาชุมชนภายหลังศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด กรณีที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินกิจการของโรงไฟฟ้าชีวมวล เนื่องจากโรงไฟฟ้าชีวมวลที่ใช้เชื้อเพลิงจากแกลบหรือฟางข้าวมาใช้เป็นแหล่งพลังงานความร้อนเพื่อต้มน้ำในหม้อไอน้ำ (Boiler) และนำไอน้ำที่ได้ไปผลิตไฟฟ้ามักจะนำมาซึ่งมลพิษต่าง ๆ ซึ่งกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงไฟฟ้าชีวมวล อาทิ มีปริมาณเขม่าควันและจีเอ็มเอ้ออกจากปล่องไฟขึ้นสู่บรรยากาศภายนอกจำนวนมาก และมีความจำเป็นที่ต้องใช้น้ำในระบบการผลิตไฟฟ้าจำนวนมากในระบบการหล่อเย็นหรือป้อนเข้าไปในหม้อไอน้ำ ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชน ทำให้ป่วยเป็นโรคภูมิแพ้ มีอาการไอ เจ็บคอ ระคายเคืองจมูกและลำคอ โดยอาการเจ็บป่วยมีความสัมพันธ์กับระยะห่างจากโรงไฟฟ้าชีวมวล ทำให้เกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างชุมชนและหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแล ตรวจสอบและควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของโรงไฟฟ้าชีวมวล

จากการศึกษาพบว่าแต่เดิมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการบัญญัติสิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยงานทางปกครองให้ปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเอาไว้ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการโรงไฟฟ้าชีวมวล แต่ต่อมาเมื่อศาลปกครองได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองกลับไม่มีบทบัญญัติใด ๆ ที่ให้อำนาจศาลในการใช้มาตรการบังคับคดีปกครองเพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามคำพิพากษาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 กลับไม่มีบทบัญญัติในการรับรองสิทธิชุมชนเอาไว้เฉพาะ จึงเกิดปัญหาในเรื่องการรับรองตัวตน สิทธิในการฟ้องคดีของชุมชนและการเยียวยาชุมชนภายหลังศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอเสนอให้มีการดำเนินการแก้ไขกฎหมาย หรือควรร่างกฎหมายขึ้นมาเพื่อรับรองตัวตนและสิทธิต่าง ๆ ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิในการฟ้องคดีของชุมชน เพื่อคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และตรากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบังคับคดีปกครองขึ้นมา เพื่อให้ศาลปกครองมีเครื่องมือในการบังคับคดีภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาได้นำหลักการของต่างประเทศ สำหรับการศึกษาดังเรื่องสิทธิชุมชนได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา บราซิล ออสเตรเลีย ญี่ปุ่นและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ส่วนการศึกษาถึงเรื่องมาตรการบังคับคดีปกครองได้แก่ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรสเปน และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประกอบกับการนำหลักทฤษฎีต่าง ๆ มาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินกิจการโรงไฟฟ้าชีวมวลได้รับการเยียวยาภายหลังศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

Thesis Title   The Legal Protection and Remediation of Community's Right from the Environmental Problems in Accordance to the Administrative Courts' Final Judgment : the Case of Community Affected by the Biomass-Based Electricity Plant

Author   Wachirapong Ploywanrattana

Thesis adviser   Professor Dr. Phaisith Phipatanakul

Department   Law

Academic year   2014

ABSTRACT

This thesis is aimed on the study of community's rights for their identity certification, rights for prosecution , and rights to be remediated under the concerns of related government agencies in accordance to the final judgment by the Administrative Courts in the case of community affected by the operation of biomass based electricity plant (hereinafter refers to as "the plant"). It was found that the plant causes number of problems such as; the emission of ashes and smokes from the burning of rice straws and rice husk for heating process of boiler; struggle of water using in electricity generating process; illness in asthma, respiratory allergy, cough, and sore throat which have the significant correlation between distance of the plant and the communities. The related government agencies' delayed actions and insufficient efforts to relief the problems have raised the disappointment to the community and become the cause of encountering between this two parties.

Study result revealed that, since the community's prosecution right and right to be protected by the related government agencies in environmental cases are contained in the Constitutional Law B.E. 2550, therefore, the final judgment of the Administrative Courts should be a key driving force for the related government agencies to provide the remediation efforts to the community's damages caused by the plant.

However, the Act on the Establishment of Administrative Courts does not contain the Courts' authority to execute the related government agencies for aforementioned actions. In addition, the draft of Constitutional Law B.E. 2557 does not contain the specific content

regarding the community's rights, therefore, there are numbers of problems found until the present date such as the certification of community's identity, community's prosecution rights, and rights to be remediated despite the final judgment of the Courts.

Therefore, this thesis would like to suggest that the amendment of laws on the protection of community's right in environmental issues, the enactment of administrative case execution in accordance to the final judgment, are the key solutions of the aforementioned problems. In addition, laws, regulations, and theories in foreign countries such as Community's Right Protection Laws (United States of America, Canada, Brazil, Australia, Japan, and the Republic of Philippines), and Administrative Case Execution (France, Belgium, Spain, and Germany), are revised and suggested in this thesis as the guideline for the effective remediation for community affected by the plants in accordance to the final judgment of the Administrative Courts.